

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ

Πρόγραμμα «ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΡΙΟ»

2η Συνάντηση Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

20 Απριλίου 2021, 16:00-18:00

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS

Συγγραφική ομάδα:

Αλαμάνος Άγγελος, Πλιάκου Τατιάνα, Τριτοπούλου Έφη, Κουντούρη Φοίβη, Παπαδάκη Λυδία

Στη δεύτερη συνάντηση των Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο», που πραγματοποιήθηκε την Τρίτη, 20^η Απριλίου 2021, δόθηκε έμφαση στις προκλήσεις και τις καταστάσεις που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε ώστε να επιτύχουμε μια βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων του Υδατικού Διαμερίσματος.

Σκοπός των συναντήσεων είναι να συν-σχεδιαστούν από κοινού το βιώσιμο όραμα και να συνδιαμορφωθεί ένα μονοπάτι δράσεων που θα επιφέρει τεχνολογικές, πολιτικές και χρηματοδοτικές λύσεις και θα προωθήσει τη βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων στη Θεσσαλία, με πολλαπλασιαστικά οφέλη και στις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας.

Αρχικά, η Καθ. Φοίβη Κουντούρη καλωσόρισε τους συμμετέχοντες και έπειτα έγινε σύντομη σύνδεση με την 1^η συνάντηση. Στη συνέχεια ακολούθησαν δύο παρουσιάσεις από τον Δρ. Άγγελο Αλαμάνο, με ενδιαμέσες εντυπώσεις και συζήτηση από τους συμμετέχοντες. Τη συζήτηση συντόνισε η Καθ. Κουντούρη, ενώ τα συμπεράσματα συνοψίσθηκαν από την Κα. Τατιάνα Πλιάκου.

Οι παρουσιάσεις είναι διαθέσιμες στο MIRO (λογισμικό όπου γίνεται η ανάλυση-συζήτηση). Ο σύνδεσμος του MIRO ο οποίος χρησιμοποιείται σε κάθε συνάντηση, είναι ο ακόλουθος:

https://miro.com/app/board/o9J_lYpaiI=/

Η πρώτη παρουσίαση είχε θέμα ένα παράδειγμα «καλής πρακτικής» περιβαλλοντικής ανάλυσης και συμμετοχικού σχεδιασμού. Η προσέγγιση που αναλύθηκε αφορά ένα μεθοδολογικό πλαίσιο που αναπτύχθηκε πρόσφατα για την περιβαλλοντική διαχείριση στην Ιρλανδία (FILLM – Framework for Integrated Land and Landscape Management).

Σύνδεσμοι:

- <https://www.mdpi.com/2306-5338/8/1/40>
- <https://thewaterforum.ie/infographic-for-the-framework-for-integrated-land-and-landscape-management-fillm/>

Τα κύρια σημεία της παρουσίασης συνοψίζονται ως εξής:

- Περιγραφή της Ιρλανδικής περίπτωσης – προβλήματα περιβαλλοντικής, διαχειριστικής, οικονομικής, κοινωνικής, θεσμικής φύσεως και κατάρτισης.
- Σημασία δημιουργίας ολοκληρωμένων βάσεων δεδομένων.
- Θεμελιώδεις αρχές Ολοκληρωμένης και Βιώσιμης διαχείρισης – ενιαίες αρχές για την προσέγγιση πολύπλοκων προβλημάτων.
- Ολοκληρωμένη μοντελοποίηση περιβαλλοντικού συστήματος (μοντελοποίηση) & ανθρώπινου παράγοντα (ανάλυση ενδιαφερομένων) – Συστημική προσέγγιση & bottom-up training
- Αρχές και αντιμετώπιση συμμετοχικού σχεδιασμού (ανοιχτή διάθεση συνεργασίας και αναθεώρησης απόψεων, με σεβασμό και δεκτικότητα από όλες τις πλευρές).

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες πήραν το λόγο και εξέφρασαν τις απόψεις τους σχετικά με την παρουσίαση που προηγήθηκε. Πιο συγκεκριμένα, ακολουθούν οι δύο ερωτήσεις στις οποίες κλήθηκαν να απαντήσουν, μαζί με τις τοποθετήσεις τους:

1. Ποιο στοιχείο σας έκανε εντύπωση;

Φάνης Γέμτος, Ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Πολύ σημαντικό στοιχείο η συνεργασία όλων των φορέων που εμπλέκονται στο πρόβλημα. Επίσης ότι καλύπτεται όλη η χώρα

και δεν υπάρχει διαχωρισμός που πολλές φορές δημιουργεί πρόβλημα όπως η μεταφορά νερού μεταξύ λεκανών.

Δημήτριος Καλφούντζος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Η εφαρμογή του μοντέλου θα φέρει καλό αποτέλεσμα.

Ράννια Σαββάκη, Πρεσβεία της Ολλανδίας: Η συστηματική προσέγγιση και η ολοκληρωμένη λύση.

Κώστας Γκούμας, (ypethe.gr): Η χώρα μας σε σχέση με την Ιρλανδία είναι πολύ καλύτερα από πλευράς οργάνωσης.

Κώστας Γιαννακός, Γεωπονικός Σύλλογος Λάρισας: Η συνεργασία και το πρακτικό είναι σημαντικά.

Γιώργος Σαχίνης, Πολιτικός Μηχανικός Msc ΕΥΔΑΠ: Η διαδικασία συλλογής δεδομένων από το μηδέν, μέσα από μια διατομεακή συμμετοχική πρακτική.

Γιώργος Αραμπατζής, ΕΛΓΟ Δήμητρα: Η διαφάνεια και η ειλικρίνεια μεταξύ των ανθρώπων.

2. Τι είναι μη εφαρμόσιμο στην Ελλάδα;

Γιώργος Αραμπατζής, ΕΛΓΟ Δήμητρα: Δεν πιστεύω ότι κάτι δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Αρκεί να τοποθετηθεί σωστά σε αυτούς που θέλουμε να το εφαρμόσουν.

Δημήτριος Καλφούντζος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Το πρόβλημα της χώρας μας είναι η έλλειψη παιδείας, συμμετοχικότητας και ειδικά στους χρήστες.

Γιώργος Σαχίνης, Πολιτικός Μηχανικός Msc ΕΥΔΑΠ: Πόσα χρόνια διαρκεί; Απαιτείται απρόσκοπτη πορεία και συνέπεια στη στρατηγική.

Κώστας Γκούμας, διαχειριστής του website ypethe.gr: Στη χώρα μας για να εφαρμοστεί ένα παρόμοιο μοντέλο όπως της Ιρλανδίας θα πρέπει να ξεκαθαρίσει από την Πολιτεία η αρμοδιότητα του κάθε φορέα - διαχειριστή νερού.

Φάνης Γέμτος, Ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Η δυσκολία στη χώρα είναι η αδυναμία μακροχρόνιου σχεδιασμού καθώς ο κάθε πολιτικός υπεύθυνος ακυρώνει ότι ξεκίνησε ο προηγούμενος για να ξεκινήσει κάτι νέο που δεν τελειώνει. Τα έργα διαχείρισης νερού απαιτούν χρόνο και αυτό είναι δύσκολο.

Ράννια Σαββάκη, Πρεσβεία της Ολλανδίας: Η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών απαιτεί προσοχή – δεν είναι αδύνατη.

Φωτογραφία από τις αντιδράσεις στην 1^η παρουσίαση 'FILLM' (βλ. σύνδεσμο για MIRO).

Στο σημείο αυτό η συζήτηση συνεχίστηκε με τις τοποθετήσεις των συμμετεχόντων για τα γενικότερα προβλήματα, με κύρια σημεία την έλλειψη προγραμματισμού έργων, φορέων διαχείρισης υδάτων με οργανισμούς χρηστών σε επίπεδο χώρας (πρόταση για διαμόρφωση τέτοιου φορέα έχει κατατεθεί από το Γεωπονικό Παν. Αθηνών και η Περιφέρεια Θεσσαλίας είναι σύμφωνη), ενώ ο κ. Γιαννακός τόνισε ότι πρόσφατα ιδρύθηκε επιτροπή «διεκδίκησης της διαχείρισης των υδάτων» και πιστεύει ότι ο ρόλος της Περιφέρειας θα είναι κομβικός.

Οι απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σε θέματα διαχείρισης νερού ομαδοποιήθηκαν ως εξής:

1. Τεχνολογικές προκλήσεις

Φάνης Γέμος, Ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Η ορθή διαχείριση του φυσικού πόρου «νερό» απαιτεί υποδομές διαχείρισης τόσο για αποθήκευση (εξασφάλιση περιόδων ξηρασίας), και χρήση για άρδευση, ύδρευση, ρύθμιση της ροής των υδάτων για αποφυγή πλημμυρών, προστασία περιβάλλοντος με αποφυγή εισόδου θαλασσινού νερού στους υδροφορείς και εξασφάλιση μιας παραγωγικής γεωργίας που θα εξασφαλίζει τη ζωή στη Θεσσαλία. Επιπλέον, ορθή χρήση νερού με συστήματα άρδευσης με υψηλό βαθμό απόδοσης, εφαρμογή ορθής ποσότητας και χρήση προτύπων εφαρμογής και αισθητήρες για διαφοροποιημένη εφαρμογή.

Ράννια Σαββάκη, Πρεσβεία της Ολλανδίας: Η διαθέσιμη τεχνογνωσία και εξοπλισμός.

Μάριος Πραπόπουλος, Kytion start-up: Εδώ μιλάμε για ευκαιρίες. Σήμερα υπάρχουν εργαλεία ορθής διαχείρισης εμπορικά διαθέσιμα.

Γιώργος Αραμπατζής, ΕΛΓΟ Δήμητρα: Η υποδομή δικτύου επικοινωνίας.

Βασίλης Κωτούλας, Γεωπόνος, ΑΖ: Η χρήση μοντέλων γεωργίας ακριβείας - ακριβής υπολογισμός υδατικών αναγκών.

Δανάη Μπούρνου, EIT Food Greek Hub: Η εξοικείωση του πρωτογενή τομέα με τις νέες καινοτόμες τεχνολογικές λύσεις που είναι διαθέσιμες. Υπάρχει χάσμα των επαγγελματιών του αγροτικού τομέα και της επιστημονικής κοινότητας.

Φάλια Οικονόμου, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Η χρήση GIS για την αξιολόγηση και τον καθορισμό ζωνών επικινδυνότητας και την επιλογή κατάλληλων περιοχών και γαιών. Χρήση ελλειμματικής άρδευσης ανάλογα με τις ανάγκες των καλλιεργειών. Δεδομένα που πρέπει να αξιοποιηθούν.

Δημήτριος Καλφούντζος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Η θεωρητική ενασχόληση, έλλειψη τεχνολογικής εφαρμογής. Διαχείριση εδαφοϋδατικών πόρων.

Νικόλας Δέρκας, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Η σοβαρή τεχνική υποστήριξη των αγροτών.

2. Περιβαλλοντικές προκλήσεις

Γιώργος Λαδόπουλος, Αντιπεριφερειάρχης Θεσσαλίας: Το μεγαλύτερο πρόβλημα της χώρας δεν είναι η Θεσσαλία, υπάρχουν και νησιά που είναι σε χειρότερη κατάσταση λόγω της έλλειψης νερού. Το νερό είναι εργαλείο. Πρέπει να είναι προτεραιότητά μας, έξω από τις ιεραρχίες. Οι δύο πυλώνες παραγωγής, ειδικά του πρωτογενή τομέα, είναι το έδαφος και το νερό. Το κλίμα / η ατμόσφαιρα από το νερό μεταβάλλεται και ανταποκρίνεται στις επαγγελματικές προσδοκίες, δίνει οικονομικές απολαβές, δημιουργεί θέσεις εργασίας, ενισχύει το εμπόριο. Αντικειμενικές υδροβιολογικές λεκάνες που θα δείχνουν αν υπάρχει περίσσειμα – αδικία με Ιόνιο. Έργα εμπλουτισμού, έργα κεφαλής. Άμεσες λύσεις όχι ήπιες.

Φάλια Οικονόμου, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Ο μετριασμός κλιματικής μεταβολής. Καθορισμός ζωνών επικινδυνότητας. Μετακίνηση ζωνών καλλιέργειας που έχουν περισσότερες ανάγκες προς περιοχές που έχουν διαθεσιμότητα νερού.

Μάριος Πραπόπουλος, Kytion start-up: Εδώ και πάλι η τεχνολογία έχει πλέον δώσει τη λύση. Το mentality οφείλει να αλλάξει, αλλά αυτό αργεί, θέλει πολιτική βούληση.

Δημήτριος Καλφούντζος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Τα τηλεμετρικά δίκτυα παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας του νερού. Έχουν γίνει προσπάθειες που ωστόσο δεν ευοδώθηκαν.

Γιώργος Αραμπατζής, ΕΛΓΟ Δήμητρα: Η επαρκής παρακολούθηση οικοσυστήματος.

Κώστας Γκούμας, διαχειριστής του website ypethe.gr: Το πρόβλημα υδατικής ασφάλειας (από φαινόμενα ΛΕΙΨΥΔΡΙΑΣ – ΞΗΡΑΣΙΑΣ και ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ) των κατοίκων της, από τις δραματικές

επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στην ζωή, στο εισόδημά και τελικά στην ίδια την επιβίωση τους στην περιοχή. Το οικολογικό πρόβλημα (μείζονος σημασίας) από συσσωρευμένο υδατικό έλλειμμα υπόγειων υδάτων (3.000 εκατ. κ.μ. νερού με κίνδυνο κατάρρευσης υπόγειων οικοσυστημάτων) και από ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο. Η έλλειψη στοχευμένων πολιτικών για μείωση καταναλώσεων νερού στη γεωργία, για ταμείωση επιφανειακού νερού και περιορισμό χρήσης υπόγειου νερού (γεωτρήσεις), για μείωση κόστους άρδευσης.

Ράννια Σαββάκη, Πρεσβεία της Ολλανδίας: Διασφάλιση της βιωσιμότητας του αποτελέσματος.

Φάνης Γέμος, Ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Πρόβλημα περιβάλλοντος- κυρίως η εξάντληση υπόγειων υδροφορέων και είσοδος θαλασσινού νερού. Μεγάλο πρόβλημα είναι η διάβρωση εδαφών αλλά και μέτρων αύξησης υδατοϊκανότητας και διηθητικότητας εδαφών.

Νικόλας Δέρκας, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Το μεγαλύτερο πρόβλημα η υφαλμύρωση. Αλόγιστη χρήση υδροφορέων.

Βασίλης Κωτούλας, Γεωπόνος, ΑΖ: Έργα ήπιων παρεμβάσεων - με μικρές παρεμβάσεις μπορούμε να ασκήσουμε επιρροή. Κατά τόπους μικρές έξυπνες παρεμβάσεις.

3. Πολιτικές προκλήσεις

Γιώργος Λαδόπουλος, Αντιπεριφερειάρχης Θεσσαλίας: Η δημιουργία ενός Ενιαίου Φορέα με τα 14 υδατικά διαμερίσματα και τη συμμετοχή των χρηστών, ο οποίος θα είναι και επίσημος σύμβουλος του Πρωθυπουργού. Έχει γίνει ήδη πρόταση ίδρυσης του καθώς και εισήγηση για την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου των εγγειοβελτιωτικών έργων. Υπάρχει έλλειψη υποδομών, έλλειψη προσοχής από την πολιτική κοινότητα και έλλειψη στελέχωσης των οργανισμών που διαχειρίζονται τέτοια έργα. Οργανισμοί ΓΟΕΒ-ΤΟΕΒ λειτουργούν με πολύ ατομικά κριτήρια, τοπικιστικά χαρακτηριστικά και ιδιοτελή αιτήματα.

Δημήτριος Καλφούντζος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Η κουλτούρα των φορέων είναι κυρίως του ατομικού συμφέροντος. Πρέπει να γίνει αποκέντρωση.

Ράννια Σαββάκη, Πρεσβεία της Ολλανδίας: Τόνωση και υποστήριξη της κυβέρνησης.

Κώστας Γκούμας, διαχειριστής του website ypethe.gr: Απουσιάζει η σταθερή πολιτική βούληση. Απουσιάζει το απολύτως αναγκαίο πλάνο εφαρμογής (masterplan) έργων και δράσεων, δεδομένου ότι το ΣΔΛΑΠΘ αποτελεί απλή χάραξη στόχων και μάλιστα γενικών και όχι δεσμευτικών. Δεν υπάρχει καν αξιόπιστος (και δεσμευτικός) προγραμματισμός και αξιολόγηση των έργων από πλευράς κόστους – ωφέλειας. Απουσιάζει ένας μακρόπνοος σχεδιασμός για τον τομέα της Γεωργίας που καταναλώνει το 92% των υδάτων, οπότε δεν έχουμε καν αξιόπιστες προβλέψεις για τις μελλοντικές ανάγκες της Θεσσαλίας. Απουσιάζει η ακριβής καταγραφή και εκτίμηση των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή και τον αυξημένο κίνδυνο φαινομένων ερημοποίησης της Θεσσαλίας και δεν έχει καταρτιστεί το ανάλογο απαιτούμενο σχέδιο μέτρων και δράσεων.

Μάριος Πραπόπουλος, Kytion start-up: Όραμα από νεότερες γενιές πολιτικών. Χρειάζεται και μια τεχνοκρατική αντίληψη. Τα ΤΟΕΒ να γίνουν πραγματικοί οργανισμοί και να ελέγχονται. Ανάγκη θεσμικού εκσυγχρονισμού προκειμένου οι φορείς που εμπλέκονται να έχουν την ικανότητα να φέρουν σε πέρας το έργο που τους έχει ανατεθεί (προσωπικό, τεχνογνωσία, οικονομικούς πόρους). Συμμετοχή των χρηστών στον σχεδιασμό των μελετών.

Κώστας Γιαννακός, Γεωπονικός Σύλλογος Λάρισας: Η έλλειψη αγροτικής πολιτικής στη Θεσσαλία. Δεν υπάρχει ασφάλεια – εσωτερική μετανάστευση.

Βασίλης Κωτούλας, Γεωπόνος, ΑΖ: Η συνεργασία φορέων τοπικών και πολιτειακών.

Γιώργος Αραμπατζής, ΕΛΓΟ Δήμητρα: Ο διάλογος μεταξύ των φορέων και η ίδρυση ενός φορέα διαχείρισης.

Νικόλας Δέρκας, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Η αλλαγή θεσμικού πλαισίου – Οργανισμός σε εθνικό επίπεδο – πιο συνολική προσέγγιση των πραγμάτων. Τα έργα που ήδη έχουμε πρέπει να τα διαχειριστούμε σωστά αλλιώς τα καταστρέφουμε.

4. Κοινωνικές προκλήσεις

Γιώργος Λαδόπουλος, Αντιπεριφερειάρχης Θεσσαλίας: Οι Καθηγητές οφείλουν να συμβουλεύουν για μείωση νερού και κατ' επέκταση μείωση κόστους. Εμπιστοσύνη στους γεωτεχνικούς. Καλή η τεχνολογία, καλή η έρευνα αλλά πως θα έχουμε ποιότητα όταν δεν έχουμε ποσότητα; Η Θεσσαλία πάει για ερημοποίηση.

Κώστας Γιαννακός, Γεωπονικός Σύλλογος Λάρισας: Η τεραστία έλλειψη παιδείας. Μεγάλο πρόβλημα το ότι η επιστημονική κοινότητα δεν μπορεί να εισακουσθεί στην πολιτική ηγεσία.

Βασίλης Κωτούλας, Γεωπόνος, ΑΖ: Η πρόσβαση νερού σε περισσότερους αγρότες.

Ράννια Σαββάκη, Πρεσβεία της Ολλανδίας: Επιτυχημένη κοινωνική ενσωμάτωση στην τοπική κοινωνία. Το έργο πρέπει να αγκαλιαστεί από τους ημεδαπούς.

Γιώργος Αραμπατζής, ΕΛΓΟ Δήμητρα: Η πλήρης ενημέρωση των κατοίκων.

Μάριος Πραπόπουλος, Kytion start-up: Εκπαίδευση, ενημέρωση χρηστών & ωφελούμενων. Δύσκολο στο ελληνικό περιβάλλον.

Δημήτριος Καλφούντζος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Χρειάζεται παιδεία κουλτούρας σε όλους τους τομείς. Οι διαχειριστές ΤΟΕΒ ενεργούν ατομικά και όχι συλλογικά.

Φάλια Οικονόμου, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Η δια βίου κατάρτιση για σωστή χρήση. Η συστηματική παροχή συμβουλών. Η μη υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και καινοτομιών.

5. Οικονομικές προκλήσεις

Γιώργος Λαδόπουλος, Αντιπεριφερειάρχης Θεσσαλίας: Η Ευρώπη δεν πέρασε τη δεκαετή οικονομική κρίση που πέρασε η Ελλάδα, η οποία έρχεται να συμπληρωθεί με την κοινωνική και την κλιματική κρίση. Η Ελλάδα είναι κατ' αυτόν τον τρόπο πιο επιφορτισμένη.

Φάνης Γέμτος, Ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Η γεωργία της Θεσσαλίας χάρη στη άρδευση του 50% των καλλιεργειών έχει υψηλότερη κύκλο εργασιών από τη χώρα με τεράστια δυνατότητα αύξησης. Η έλλειψη νερού δεν μπορεί να κάνει αυτή τη κατάσταση βιώσιμη.

Ράννια Σαββάκη, Πρεσβεία της Ολλανδίας: Η συνέχιση του έργου.

Γιώργος Αραμπατζής, ΕΛΓΟ Δήμητρα: Διαφάνεια στις διαδικασίες των έργων που προτείνονται για υποδομή.

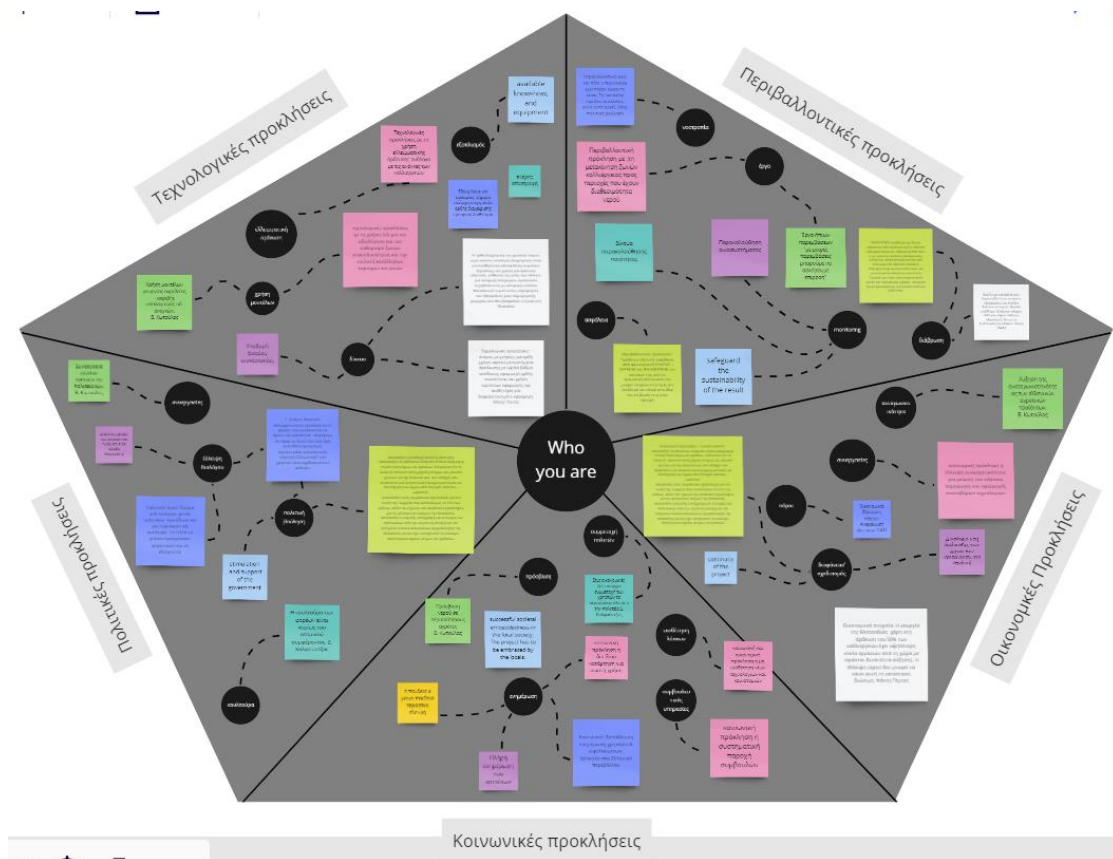
Μάριος Πρατόπουλος, Kytion start-up: Η εξεύρεση πόρων. Η ανακαίνιση δικτύων. Το μοντέλο ΣΔΙΤ – εκμοντερνισμός μεταφοράς νερού.

Φάλια Οικονόμου, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Η έλλειψη συνεργατικότητας για μείωση του κόστους παραγωγής και εφαρμογής κοστοβόρων τεχνολογιών.

Βασίλης Κωτούλας, Γεωπόνος, ΑΖ: Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών αγροτικών προϊόντων.

Δημήτριος Καλφούντζος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας: Υπάρχει αδικία με φορολογία αγροτών, αρδευόμενες και μη αρδευόμενες καλλιέργειες. Πρέπει οι χρήστες να έχουν συμμετοχή σε οτιδήποτε γίνεται.

Νικόλας Δέρκας, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Στις περισσότερες περιοχές της Ελλάδας το νερό δεν κοστολογείται βάσει του κυβικού – πράγμα παράλογο. Γι' αυτό υπάρχει και σπατάλη – μεγάλη κατανάλωση.

Φωτογραφία 2. Ομαδοποίηση προκλήσεων (βλ. σύνδεσμο MIRO).

Ακολούθησε συζήτηση-σχολιασμός των παραπάνω απόψεων με σύντομες τοποθετήσεις των συμμετεχόντων, σε συντονισμό της Καθ. Κουντούρη. Η συζήτηση ανέδειξε τη σφαιρική κατανόηση

των προβλημάτων, τη συμφωνία γύρω από τις βασικές προκλήσεις, ενώ αρκετοί συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στις λύσεις που προτείνουν.

Με το τέλος των τοποθετήσεων ακολούθησε η δεύτερη παρουσίαση από την επιστημονική ομάδα, αναφορικά με το πώς είχε αντιληφθεί τα προβλήματα-προκλήσεις που αντιμετωπίζει το ΥΔ Θεσσαλίας. Τα κύρια σημεία της παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης (προβλημάτων) αναπτύχθηκαν γύρω από τους ακόλουθους άξονες:

- Το πρόβλημα της λειψυδρίας και μορφές (λόγω φυσικών, ποιοτικών, κοινωνικο-οικονομικών και διαχειριστικών αιτιών),
- Η κατάσταση στο Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας:
 - ο ποσοτικά,
 - ο ποιοτικά,
 - ο ακραία φαινόμενα (ξηρασίες, πλημμύρες, κλιματική αλλαγή),
 - ο διαχειριστικά – θεσμικά – οικονομικά.

Η σκιαγράφηση των προβλημάτων από τους συμμετέχοντες και από την επιστημονική ομάδα συμπίπτουν και η αντίληψη της κατάστασης γύρω από το έργο κρίθηκε πολύ ικανοποιητική.

Συμπεράσματα

Συμπέρασμα εντυπώσεων από την 1^η παρουσίαση 'FILLM' («καλή πρακτική» Ιρλανδίας): Όλοι οι συμμετέχοντες αντιμετώπισαν θετικά την προσέγγιση που τους παρουσιάστηκε. Βασικά σημεία στα οποία δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα ήταν: α) η ορθή συνεργασία των stakeholders του παραδείγματος, β) η συστηματική - συστημική προσέγγιση των προβλημάτων σε όλα τα επίπεδα, γ) η κάλυψη των αδυναμιών σε δεδομένα και οργάνωση μέσω διατομεακής συνεργασίας.

Αναφορικά με τα σημεία της παρουσίασης που οι συμμετέχοντες βλέπουν ως μη εφαρμόσιμα στην Ελλάδα, κυριαρχεί η άποψη ότι τα εμπόδια είναι πολιτικά-θεσμικά και «παιδείας», με τις απόψεις και εδώ να συγκλίνουν. Πιο συγκεκριμένα, τονίστηκαν: α) θέματα αρμοδιότητας και 'ορίων' του κάθε φορέα - διαχειριστή νερού, η αδυναμία μακροχρόνιου σχεδιασμού με συνέπεια και στρατηγική από τις εκάστοτε κυβερνήσεις. β) θέματα συνεργασίας, συμμετοχικότητας, και 'παιδείας', χωρίς να αποκλείεται η επιτυχής εφαρμογή ενός παρόμοιου μοντέλου.

Σχετικά με τις προκλήσεις που τονίζουν οι συμμετέχοντες: Υπάρχει κατανόηση του μεγέθους των προβλημάτων, βαθιά γνώση του προβλήματος, αίσθηση ότι οι κατηγορίες που προτάθηκαν για ομαδοποίηση των προβλημάτων συνδέονται μεταξύ τους. Στα περιβαλλοντικά-τεχνολογικά προβλήματα, αλλά και σε κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό επίπεδο υπάρχει σύγκλιση απόψεων. Κυρίαρχο ρόλο παίζουν θέματα εκπαίδευσης-ενημέρωσης, ατομικών πολιτικών συμφερόντων, έλλειψη μακροπρόθεσμου οράματος, σχεδιασμού και πρακτικής εφαρμογής των γενικών πλαισίων που προτείνονται από τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής, αλλά και έλλειψη αφοσίωσης που θα οδηγήσει σε αποτελεσματικές συνεργασίες. Τέλος, εφόσον υπήρχε η αίσθηση γενικότερης συμφωνίας και σφαιρικής κάλυψης ως προς τις προκλήσεις, αρκετοί ενδιαφερόμενοι αναφέρθηκαν απευθείας σε προτεινόμενες λύσεις. Ένα συμπέρασμα που απορρέει από τις τοποθετήσεις και τη γενικότερη συζήτηση είναι ότι οι συμμετέχοντες κινούνται σε δύο άξονες:

- Μεγάλης κλίμακας μακροπρόθεσμες λύσεις – διαχείριση προσφοράς – χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι χρήση υδάτων από τη λεκάνη απορροής του Αχελώου.
- Μικρότερης κλίμακας ‘ήπιες’ παρεμβάσεις στοχευμένου χαρακτήρα – διαχείριση ζήτησης – π.χ. αναδιάρθρωση καλλιεργειών, παρακολούθηση και προσαρμοσμένη διαχείριση, real-time monitoring, χωρίς όμως ιδιαίτερες αναφορές στο θέμα των απωλειών νερού,

καθώς και σε συνδυαστικές λύσεις των δύο παραπάνω. Η διάκριση αυτή αποτέλεσε ουσιαστικά το μόνο σημείο γύρω από το οποίο παρατηρήθηκαν διαφωνίες.

Υπήρξε συμφωνία των προκλήσεων – προβλημάτων που έθιξαν οι συμμετέχοντες και η επιστημονική ομάδα. Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε και πάλι τους συμμετέχοντες για τη γενική συμβολή τους στην κατανόηση της κατάστασης.